

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету

протокол № 9 від 23 січня 2024 р.,

уведене в дію наказом ректора

від 23.01.2024 р. № 217

Богдан БУЯК

Освітня програма підвищення кваліфікації психологів, практичних психологів, педагогічних та науково-педагогічних працівників, соціальних працівників, фізичних та юридичних осіб

«Правові та психологічні аспекти медіації»

- 1. Найменування:** Правові та психологічні аспекти медіації.
- 2. Вид підвищення кваліфікації:** навчання за програмою підвищення кваліфікації.
- 3. Розробники:** *Турчин-Кукаріна Ірина Вікторівна*, кандидат юридичних наук, викладач кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності ТНПУ ім. В. Гнатюка,
Свідерська Галина Мирославівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології розвитку та консультування ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 4. Мета:** оволодіння знаннями про правові та психологічні основи здійснення медіаційної практики в Україні.
- 5. Напрямок:** правове регулювання медіації, психологічні аспекти медіації.
- 6. Цільова аудиторія:** психологи, практичні психологи, педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів освіти (I-II, III-IV рівнів акредитації) різних типів і форм власності, соціальні працівники, інші фізичні та юридичні особи.
- 7. Обсяг (тривалість навчання):** 30 годин (1 кредит ЄКТС).
- 8. Форма навчання:** очна, заочна, змішана, дистанційна.
- 9. Зміст.** Зміст освітньої програми спрямований на: формування професійної юридичної та психологічної компетентності у сфері медіаційної практики, здатності приймати при здійсненні медіації юридично обґрунтовані фахові рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів та психологічних особливостей; ознайомлення із основними нормативно-правовими засадами діяльності медіатора, основними

правами і обов'язками сторін медіації, правилами проведення медіації; засвоєння спеціальної фахової термінології; вироблення навичок розробки індивідуальних практичних алгоритмів медіаційної діяльності, коректного пошуку, підбору та практичного застосування релевантних нормативно-правових актів; розвиток умінь застосовувати психологічні знання та знання з різних галузей законодавства на практиці, удосконалення власної психологічної та правової компетентності, здатність увідповіднювати свою професійну діяльність вимогам законодавства у сфері правового регулювання медіації в Україні.

Зміст програми охоплює правову та психологічну складові підвищення кваліфікації фахівців.

№	Тема	Кількість годин			
		Лекція	Практ./ лаб.	Самост. робота	Усього
1	Тема 1. Основи правового регулювання медіації в Україні. Загальні положення про медіацію. Загальна характеристика Закону України «Про медіацію» № 1875-IX від 16.11.2021. Правовий статус медіатора та основні принципи медіаторства в Україні. Законодавчі вимоги до проведення медіації. Нормативні основи етичної стандартизації діяльності медіатора. Правові основи роботи з персональними даними у діяльності медіатора.	2	–	4	6
2	Тема 2. Правові основи медіаційної практики у сімейних, трудових, житлових, цивільних правовідносинах. Правові основи медіаційної практики у сімейних спорах. Особливості медіації у спорах про розірвання шлюбу і поділ майна, визначення місця проживання дитини, усунення перешкод у спілкуванні з дитиною, стягнення аліментів. Категорії трудових спорів, у яких застосовна	2	–	4	6

	<p>медіаційна практика. Переваги медіації у трудових правовідносинах. Норми Кодексу законів про працю України, які сприяють медіаційній діяльності. Категорії житлових спорів, у яких застосовна медіаційна практика. Переваги медіації у житлових правовідносинах. Релевантні норми житлового права. Правові основи медіаційної практики при вирішенні цивільних справ. Категорії цивільних спорів, у яких застосовна медіаційна практика. Можливості проведення медіаційних кампаній у договірній роботі. Процесуальне оформлення результатів мирного врегулювання цивільного спору. Особливості розподілу судових витрат при мирному врегулюванні цивільного спору.</p>				
3	<p>Тема 3. Правові основи медіаційної практики у адміністративних та кримінальних справах. Категорії адміністративних справ, у яких застосовна медіаційна практика. Категорії кримінальних справ, у яких застосовна медіаційна практика. Правові наслідки примирення обвинуваченого з потерпілим у різних категоріях кримінальних справ приватного і публічного обвинувачення. Види та правові основи укладення угод у кримінальному процесі. Практики врегулювання цивільного спору у кримінальному процесі.</p>	2	–	4	6
4.	<p>Тема 4. Психологічна компетентність медіатора як чинник успішності</p>	2	–	4	6

	<p>медіаційного процесу. Підготовка до медіації. Етап «Відкриття» та його психологічні і процесуальні особливості. Початок зустрічі, вступне слово медіатора. Питання для етапу «Відкриття». Психологічна обізнаність медіатора стосовно невербальної поведінки сторін. Вербальні техніки медіаційного процесу та їх психологічні особливості: активне слухання, перефразування, резюмування. Робота медіатора з емоціями: усвідомлення та регулювання власних і чужих емоцій. Стресостійкість медіатора.</p>				
5	<p>Тема 5. Практичні аспекти вирішення конфлікту між сторонами та досягнення угоди завдяки медіації Техніки успішної роботи медіатора на етапі «Дослідження». Особливості роботи з інтересами та цінностями сторін, врахування їх психологічної складової. Психологічні рекомендації стосовно постановки ефективних запитань. Оцінювання ідей та зближення інтересів. Опрацювання альтернативних рішень на етапі «Торгів». Техніки «мозкового штурму», «SMART», «BATNA», «WATNA», «ZOPA». Фіналізація домовленостей між сторонами на етапі «Угоди». Важливі питання для етапу «Угоди». Структура угоди.</p>	2	-	4	6
	Усього:	10	-	20	30

Програма передбачає такі види роботи:

- онлайн/офлайн-лекції (платформа Zoom та Google Meet);
- онлайн/офлайн-практичне заняття (платформа Zoom та Google Meet);
- дискусії й опитування, робота з кейсами (платформа Zoom та Google Meet);
- виконання психодіагностичних методик, практичних завдань (платформа Zoom та Google Meet).

Самостійна робота включає такі види діяльності:

- опрацювання рекомендованої літератури;
- написання есе на задану тему;
- презентація матеріалів.

10. Програмні результати:

- знання правових, етичних і психологічних основ практичної діяльності медіатора в Україні;
- знання психологічних та процесуальних особливостей ефективної підготовки до медіації, вміння впевнено і переконливо виступати із вступним словом медіатора;
- знання особливостей медіаційної практики у різних сферах правовідносин;
- психологічна обізнаність із особливостями невербальної поведінки сторін, вміння ефективно застосовувати вербальні техніки у медіаційному процесі та ставити відповідні до етапу медіації запитання;
- компетентність у роботі з емоціями, вміння розпізнавати, усвідомлювати їхнє значення та регулювати їх;
- розвиток навичок стресостійкості;
- знання особливостей роботи з інтересами та цінностями сторін, враховуючи їх психологічну складову;
- вміння застосовувати техніки опрацювання альтернативних рішень, вміння проводити фіналізацію домовленостей на заключному етапі медіації;
- здатність провадити професійну діяльність відповідно до вимог чинного законодавства у сфері правового регулювання медіації в Україні, а також ефективно застосовувати релевантні нормативно-правові акти на практиці.

11. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться: загальні:

- здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях;
- здатність виявляти, аналізувати та вирішувати проблеми;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність встановлювати, підтримувати ділові та міжособистісні

комунікації;

- здатність приймати при здійсненні медіації юридично обґрунтовані фахові рішення;

фахові:

- здатність приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних умовах, гнучко адаптуватися до різних ситуацій професійної діяльності;
- здатність надавати правову оцінку конкретним правозастосовчим ситуаціям, визначати релевантні норми права, вирішувати відповідні завдання медіаційної практики;
- здатність до управління конфліктними ситуаціями;
- здатність самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані професійні взаємини, забезпечувати ефективну комунікативну взаємодію, у тому числі аргументувати, переконувати, конструктивно вести переговори, бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

12. Вартість: http://tnpu.edu.ua/faculty/cpo/docs/kalkuljatsija_TSPO.pdf

13. Документ про результати навчання. Видається сертифікат, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 р. № 1341 «Про затвердження Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників» і оприлюднюється в реєстрі виданих сертифікатів.